

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, a rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 39.

V Ptuj v nedeljo dne 27. septembra 1908.

IX. letnik.

Iz Ptuja.

Gospod dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj, državni in deželni poslanec, trdil je na kmetem shodu, ki se je vršil dne 23. avgusta 1908 v „narodnem domu“ v Ptuj, sledeče:

1. „Mi protestiramo najodločneje proti temu, da bi se porabilo podporne denarje za zgradbo palač.“

2. Podporni denarji se morajo razdeliti od ljudi, do katerih ima ljudstvo zaupanje. Sedanji okrajni zastop ni izvoljen po volji ljudstva in zato ne moremo imeti zaupanja do njega.

3. Podporne denarje se ne sme porabiti za zgradbo cest, po katerih se bi ptujška gospoda lahko v svoje vinograde vozila.“

Predno se je postavil okrajni zastop proti zgorajnim trditvami gospoda dvornega svetnika definitivno, povabil ga je okrajni odbor po načelniku gospodu Josefu Ornig, da naj se glede v teh trditvah ležečega očitavanja proti okrajnemu odboru opraviči. Nato je izdal g. dvorni svetnik dr. M. Ploj sledečo

Izjava:

„Nikdar mi ni prišlo na um trditi, da ima okrajni odbor namen, porabiti za okraj Ptuj odpadajoči del za Štajersko določene svote K 300.000 za zgradbe; vsaj mi je bilo znano, da ni bila dovoljena ta svota za podpore v bedi, temveč izrecno za dviganje po suši težko oskoderovane govedereje, da se ima z njo od državne uprave mrvo in slamo nakupiti in to razdeliti po c. k. okrajnih glavarstvih. Moje tozadevne trditve se tičejo edino denarjev za bedo, ki jih bode vlada glasom svojih obljub po zimi dovolila za dviganje in opomoč po suši nastali bedi vsled slabe krompirjeve in koruzne žetve itd., to pa z ozirom na to, ker je bilo med kmetiskim ljudstvom splošno razširjeno mnenje, da se hoče te denarje tudi v namene zgradb porabiti.“

Kar se tiče moje trditve, da so se ceste v Halozah večinoma v interesu mestnih posestnikov vinogradov gradilo in se hoče to tudi v naprej storiti, izjavljam, da sem storil to trditev na podlagi konkretnih, posebnih cest se tikočih poizvedb in trditve od strani zaupljivih oseb ptujškega okraja; zdaj pa, ko sem dobil od strani okrajnega odbora natančna pojasnila glede vzrokov in namenov cestnih zgradb, izjavljam istotako lojalno, da sem zdaj o ti stvari tako informiran, da moram svoja prejšnja pojasnila za ednostranska smatrati; zato tudi svojih tozadevnih trditve ne morem več vzdrževati.“

Ptuj, 15. septembra 1908.

Dr. M. Ploj l. r.

Svoji k svojim!

To je geslo, s katerim hoče prvaštvo upreči kmete v svoj jarem.

Kmet naj bode naroden, to se pravi: on naj podpira edino svoje lastne pijavke!

Kmet naj bode naroden, to se pravi:

on naj kupuje v „narodnih“ štacunah slabo blago, samo da ustreže prvaštvu.

Kmet naj bode naroden, to se pravi: on naj plačuje to slabo blago veliko dražje nego dobro blago pri naprednih trgovcih.

Kmet naj bode naroden, to se pravi: on naj nosi svoje krvavo prihranjene krajcarje v prvaške posojilnice, kjer se dela lahkomišelnost z njegovim denarjem.

Kmet naj bode naroden, to se pravi: on naj bode hlapec prvaških škrijcov, on se naj za te ljudi pusti zapirati in postreliti...

Ne, nikdar ne!

Slovenski kmet in nemški meščan sta eden od drugega odvisna! Eden brez drugega ne moreta izhajati!

„Svoji k svojim“ to je geslo tistih, ki hočejo ljudstvo izkoriščati. Mi pa pravimo:

Tam kupi, kjer dobiš po ceni in dobro!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Kmeti stan je pravi mladinski studenec fizične in нравne ljudske moči. Delo, v prosti naravi, polno menjave, okrepča truplo in duh. Naravn, ednostavni način življenja, daleč od vživanja in vznemirjenja mesta in industrije, podpret po verstvu in нравni strogosti, naredi svežega, ustvari življensko moč in veselje in zagotovi družini bogato vsebino ter krepki obstoj. Sinovi dežele dajejo najboljše vojake in častnike. Dežela in kmetijstvo kažeta najmanjšo umrljivost in največji preostanek rojstev. Velika mesta se vzdržujejo in povečajo edino s preostankom dežele. Tudi akademični poklici, zlasti duhovništvo in učiteljstvo, se sestavljajo v velikem delu iz kmetkega stanu.“

Prof. Dr. Hitze.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Nemiri.

Torej so prvaški hujskači dosegli, kar so hoteli. S slepo strastjo so hujskali ljudstvo v vedno večje razburjenje in — padle so žrtve. Vso to divjanje, ki smo ga doživeli zadnje dni v Ptuj, Mariboru, Celju in najgrozovitejše v Ljubljani, je le prvi poiskus upora tistih panslavističnih razgrajčev, ki hočejo s silo razbiti Avstrijo in raztrgati kronovine avstrijske. Seveda, zdaj vpijejo, da hočejo Nemci slovenske kmete pobiti. Mi pa vprašamo: Zakaj je vladal skozi desetletja in stoletja mir na Štajerskem in Koroškem, zakaj so živeli Nemci in Slovenci složno drug poleg drugega? Šele ko je začelo prvaštvo s svojo panslavistično gonjo, je vstvarilo umetna nasprotja, ki so dovedla do zadnjih nemirov. To je resnica, ki se ne da prikriti. Starejši, odrasli kmetje ne čutijo nobenega sovraštva proti meščanom in tržanom, ker zato tudi nimajo nikakršnega povoda. Le tisti mladeniči, ki dobivajo svojo „izobrazbo“ od prvaških bralnih društev, čitalnic in izobraževalnih druš, so tako podivjani, da ne vedo več kaj delajo. Žalostno je, da igra na Spodnjem Štajerskem pri temu

ravno učiteljska „narodna stranka“ to žalostno vlogo. Prvaki so učitelje opozarjali, naj pričnejo kmetске fante v mesto, da bi potem demonstrirali. Učitelji prvaške baže so torej tudi v prvi vrsti krivi vseh teh žalostnih dogodkov. To priznava tudi klerikalni slovenski listi sami in ti listi gotovo niso naši prijatelji. Duhovništvo se sramuje teh dogodkov, katerih se tudi udeležiti ni hotelo. Duhovniki niso agitali za ptujске izgrede, ker so vedeli, da nima taka gonja nobenega pomena, temveč da slovenskemu ljudstvu le škoduje. Le prvaški učitelji in smrkovi študenti so se hoteli pokazati ter so rogovilli, dokler niso padale zausnice. Ko je prišel boj, so se povzročitelji vse gonje seveda pokrili. Na ulici so pustili le zaslepljene, nahujskane nevedneže, ki sami niso vedeli, kaj da pravzaprav hočejo. Ali je videl kdo rečimo širokoustnega urednika Špindlerja na cesti? Ne, v ozadju hujskajo ti junaki, potem pa se poskrijejo, — ura pa se čepa za njih v ogenj po kostanj... .

Tako je bilo v Ptuj! V svojih listih seveda zdaj lažejo, da so bili v Ptuj slovenski kmetje napadeni. Slovenski kmetje so hodili, hodijo in bodejo hodili tako mirno skozi mesto, kakor doma v svoji vasi. Tem kmetom noče nikdo ničesar, ker ve vsak pametni človek, da oni niso povzročitelji gonje. Sicer pa je kmet itak v našem taboru. Kmet se je že davno naveličal, biti suženj in igrača v roki prvaštva, ki ga hoče le zlorabljati v svoje politične ter strankarske namene...

Pa še nekaj! Povedali smo že v zadnji številki, da so izhajali nemiri v Ptuj od kranjske strani. Dokaz temu je dejstvo, da so pričeli izgrediti šele v hipu, ko so došli Ciril in Metodovci iz Ljubljane in ostalega Kranjskega. Dokaz temu, da se je šlo le in edino za kranjsko gonjo, je pa tudi dejstvo, da so se nadaljevali izgredi v Ljubljani in sicer v tako močnem obsegu, da je moralo vojaštvo na napadence streljati in da je bilo vsled tega več oseb ubitih in težko ranjenih.

Prvaški listi hočejo zdaj slovenske štajerske kmete razburiti in mobilizirati za kranjske sokolaše, za kranjsko-liberalne prenapeteže. Lažejo na vse pretege, samo da bi tudi na Štajerskem povzročili nevarne izgrede, da bi tudi na Štajerskem za Kranjce tekla vroča kri... . Tudi zdaj se ne mirujejo! Kajti prvakom ni nič za eno kmetško življenje; njim je samo za dosego svojih deželno-izdajalskih namenov.

V naslednjem podamo na kratko natančna poročila:

Ljubljana.

Kar se je zgodilo v Ptuj, gotovo ni bilo ničesar svet pretresujočega. Par kranjskih hujskačev se je za usesa prijelo in dobili so jo tudi domači hujskači a la Brenčič, Kureš, dr. Koderman itd. Niti ene težke telesne poškodbe ni bilo opaziti. Navadni pretep je bil in nekaj šip je pri temu ljudstvo razrušilo. Komaj se je o teh dogodkih izvedelo, ko je že ljubljanski